

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ İKİNCİ BÖLÜM

HÜSEYİN ASLAN / TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru No. 60375/11)

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Hüseyin Aslan / Türkiye davasında,*Başkan*

Guido Raimondi,

Yargıçlar

Işıl Karakaş,

Peer Lorenzen,

Dragoljub Popović,

András Sajó,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Helen Keller,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Stanley Naismith'in katılımıyla 19 Kasım 2013 tarihinde Daire halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 22 Ağustos 2011 tarihinde yapılan yukarıdaki başvuruya ilişkin olarak gerçekleştirilen müzakereler sonucunda, aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAYLAR

1. Başvuran Hüseyin Aslan, 1978 doğumlu bir Türk vatandaşıdır. Şu anda hapis cezasının infazının yerine getirilmesi amacıyla Malatya Cezaevi'nde bulunmaktadır. Mahkeme önünde, Malatya'da görev yapmakta olan avukat K. Akgüneş tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın koşulları

2. Başvuranın bildirdiği şekliyle davanın olayları, aşağıdaki gibi özetlenebilir.

3. Diyarbakır Devlet Hastanesi'nde dokuz doktordan oluşan bir komite, başvuran hakkında bir sağlık raporu hazırlamıştır. Raporda, üç yıldır

hastanede tedavi edilmekte olan başvuranın, panik bozukluğu rahatsızlığının olduğu ve tedaviye yanıt vermediği kaydedilmiştir. Raporda ayrıca, bu rahatsızlığın başvuran açısından kalıcı bir engel teşkil ettiği ve başvuranın çalışma kapasitesinin % 60 oranında azaldığı sonucuna varılmıştır.

4. Başvuran 22 Mart 2004 tarihinde, Lice Polikliniği'nde bir başka sağlık muayenesinden geçmiştir. Muayeneyi gerçekleştiren doktor raporunda, başvuranın panik bozukluğundan muzdarip olmasından dolayı kapalı alanlarda kalamayacağını ifade etmiştir.

1. Saldırı ve ruhsatsız silah bulundurma suçlarına ilişkin ceza yargılamaları

5. Diyarbakır Sulh Ceza Mahkemesi 2 Nisan 2009 tarihinde başvuranı, Ceza Kanunu'nun (No. 5237) 86. maddesine göre kasten yaralama ve Ateşli Silahlar ve Bıçaklar hakkında Kanunu'nun (No. 6136) 15. maddesi uyarınca, hukuka aykırı olarak bıçak bulundurmaktan suçlu bulmuştur. Mahkeme başvurana, yedi ay hapis cezası ve para cezası vermiştir. Sonraki bir yıl boyunca yeniden suç işlememesi şartıyla Ceza Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca cezayı ertelemiştir. Bu bir yıllık süre içerisinde başvuranın suçu yeniden işlemesi halinde, cezanın infaz edileceği ifade edilmiştir.

6. Başvuran karara itiraz etmemiş olup, karar 4 Mayıs 2009 tarihinde kesinleşmiştir.

2. Ruhsatsız silah satın alma, takas etme ve bulundurma hususundaki ceza yargılamaları

7. Diyarbakır Asliye Ceza Mahkemesi 3 Haziran 2010 tarihinde, başvurana 6136 sayılı Kanunun 13. maddesi uyarınca, yasaya aykırı olarak ateşli silah bulundurma suçundan dolayı para cezası vermiştir. Mahkeme ayrıca başvuranın ertelenmiş bir cezasının olduğunu kaydetmiş ve önceki

kararın infaz edilmesi amacıyla kararını Diyarbakır Sulh Ceza Mahkemesi'ne iletmiştir.

8. Başvuran 25 Mart 2011 tarihinde temyiz başvurusunda bulunmuştur. Ancak mahkeme 8 Nisan 2011 tarihinde temyiz başvurusunu, süresi dışında yapılmasından dolayı reddetmiştir. Başvuranın zamanında temyiz başvurusunda bulunmamasından dolayı kararın 14 Eylül 2010 tarihinde kesinleştiğini kaydetmiştir.

9. Bu karar Yargıtay tarafından 14 Aralık 2011 tarihinde onanmıştır.

10. Diyarbakır Sulh Ceza Mahkemesi 22 Kasım 2011 tarihinde, (yedi ay hapis cezası ve para cezası), kararın verilmesinden sonraki bir yıllık süreçte başvuranın suç işlemesinden dolayı cezanın infaz edilmesine karar vermiştir.

3. Yasadışı örgüte silah yardımı yapma ve resmi belgede sahteciliğe ilişkin ceza yargılamaları

11. Başvuran 21 Aralık 2010 tarihinde, yasadışı bir terör örgütü olan PKK'ya silah yardımında bulunma ve resmi belgede sahtecilik şüphesiyle yakalanmıştır.

12. Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi 23 Aralık 2010 tarihinde, başvuranın tutuklu olarak yargılanmasına karar vermiştir.

13. Diyarbakır Cumhuriyet savcısı 15 Şubat 2011 tarihinde, sırasıyla Ceza Kanunu'nun (No. 5237), 315 ve 204. maddeleri uyarınca başvuranı yasadışı örgüte silah yardımı yapma ve resmi belgede sahtecilik ile suçlayan bir iddianame hazırlamıştır. Savcı, patlayıcı takas ederken suçüstü yakalanan M.A. ve adı bilinmeyen bir tanığın ifadelerine göre; başvuranın patlayıcı takasını gerçekleştirdiğini ve M.A.'nın yakalandığını duyunca kaçtığını kaydetmiştir. Başvuran yakalandığında üzerinde sahte kimlik belgeleri bulunmuştur.

14. Başvuran tutuklu olarak bulunduğu 3 Temmuz 2012 tarihinde, kendisi hakkında hazırlanan ve kapalı alanlarda kalmaması gerektiğini belirten sağlık raporları temelinde serbest bırakılma talebinde bulunmuştur.

15. Malatya Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranın yargılandığı suç için öngörülen en hafif cezayı ve başvuran hakkındaki suçlamaları destekleyen delilleri göz önünde bulundurarak; 18 Temmuz 2012 tarihinde başvuranın talebini reddetmiştir.

16. Başvuran, ceza yargılamaları süresince, sağlık durumuna ilişkin olarak herhangi bir beyanda bulunmamıştır.

17. Malatya Ağır Ceza Mahkemesi 18 Ekim 2012 tarihinde, başvurunu yasadışı örgüt PKK için silah alma ve takas etme suçundan on sekiz yıl hapis cezasına, resmi belgede sahtecilik suçundan ise yedi yıl altı ay hapis cezasına çarptırmıştır. Ağır Ceza Mahkemesi, başvuran hakkında verilen daha önceki hükümleri dikkate alarak, başvuranın cezası açısından tekerrür hükümlerin uygulanacağını kaydetmiştir. Ayrıca başvurunu mahkum ederken, M.A. ve adı bilinmeyen tanığın ifadeleri, bilirkişi raporları, video kayıtları, tren biletleri ve teşhis tutanakları gibi delillere dayanmıştır.

18. Yargıtay 7 Haziran 2013 tarihinde Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararını onamıştır.

B. İlgili iç hukuk kuralları

19. Ceza İnfaz Kanunu'nun (No. 5275) 4, 16, 78 ve 81. maddelerinin ilgili fıkraları aşağıdaki şekildedir:

“Madde 4 - İnfazın koşulu

Mahkûmiyet hükümleri kesinleşmedikçe infaz olunamaz.”

“Madde 16 - Hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi

(1) Akıl hastalığına tutulan hükümlünün cezasının infazı geriye bırakılır ve hükümlü, iyileşinceye kadar Türk Ceza Kanununun 57 nci maddesinde belirtilen

sağlık kurumunda koruma ve tedavi altına alınır. Sağlık kurumunda geçen süreler cezaevinde geçmiş sayılır.

(2) Diğer hastalıklarda cezanın infazına, resmî sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde devam olunur. Ancak bu durumda bile hapis cezasının infazı, mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa mahkûmun cezasının infazı iyileşinceye kadar geri bırakılır.

(3) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen geri bırakma kararı, Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca verilir. Geri bırakma kararı, mahkûmun tâbi olacağı yükümlülükler belirtilmek suretiyle kendisine ve yasal temsilcisine tebliğ edilir. Mahkûmun geri bırakma süresi içinde bulunacağı yer, kendisi veya yasal temsilcisi tarafından ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilir. Mahkûmun sağlık durumu, geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığınca veya onun istemi üzerine, bulunduğu veya tedavisinin yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca, sağlık raporunda belirtilen sürelerle, bir süre bulunmadığı takdirde üçer aylık dönemlere göre bu fıkarda yazılı usule uygun olarak incelettirilir. İnceleme sonuçlarına göre geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığınca, geri bırakmanın devam edip etmeyeceğine karar verilir. Geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığının istemi üzerine, mahkûmun izlenmesine yönelik tedbirler, bildirimin yapıldığı yerde bulunan kolluk makam ve memurlarınca yerine getirilir. Bu fıkarda yazılı yükümlülüklerle aykırı hareket edilmesi hâlinde geri bırakma kararı, kararı veren Cumhuriyet Başsavcılığınca kaldırılır. Bu karara karşı infaz hâkimliğine başvurulabilir.

...”

“Madde 78 - Hükümlünün muayene ve tedavisi

(1) Kurumun sağlık koşullarının düzenlenmesi, hükümlünün acil veya olağan muayene ve tedavisi kurumun hekimi tarafından yapılır. Genel veya hastalık nedeniyle yapılan tüm muayene ve tedavi sonuçları, sağlık izleme kartına işlenir ve dosyasında saklanır.

...”

“Madde 81 - İnfazı engelleyecek hastalık hâli

Kurum hekimi veya görevli hekim tarafından yapılan muayene ve incelemeler sonucunda hükümlünün cezasını yerine getirmesine engel olabilecek hastalığı saptanırsa durum, kurum yönetimine bildirilir.”

ŞİKÂyetLER

20. Başvuran, Sözleşme’nin 3. maddesi uyarınca, % 60 oranında engeli bulunduğunu ve kapalı alanlarda kalamayacağını gösteren bir sağlık raporuna sahip olmasından dolayı, cezaevinde tutulmasının insanlık dışı bir muamele olduğu hususunda şikâyetle bulunmuştur.

21. Başvuran Sözleşme’nin 6 ve 14. maddelerine dayanarak, Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi önünde kendisi hakkında yürütülen yargılamaların sonucu hakkında şikâyetle bulunmuş ve mahkemenin jandarma tarafından verilen sahte bilirkişi raporlarına dayandığını ileri sürmüştür. Başvuran ayrıca Diyarbakır Sulh Ceza Mahkemesi tarafından verilen ve daha önce ertelenmiş olan cezanın infazının, yasaya aykırı olduğunu ve Kürt kökenli olmasından ötürü ayrımcılığa maruz kaldığını ileri sürmüştür.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME**A. Sözleşme’nin 3. maddesi kapsamındaki şikayet**

22. Başvuran Sözleşme’nin 3. maddesi uyarınca, cezaevinde tutuklu olarak bulunması sebebiyle kötü muameleye maruz kaldığını ve psikolojik baskı altında olduğunu öne sürmüştür. Bu kapsamda, % 60 oranında engeli

bulunduğunu ve kapalı alanlarda tutulamayacağını belirten sağlık raporları olduğunu beyan etmiştir.

23. Mahkeme Ceza İnfaz Kanunu'nun (No. 5275) 16. maddesi uyarınca, cezanın infaz edileceği yerde (Malatya) bulunan Cumhuriyet savcılığının hapis cezasının infazının ertelenmesine ilişkin karar vermeye yetkili makam olduğunu kaydetmektedir. Mahkûmun Adli Tıp Kurumu'ndan veya Adalet Bakanlığı'nca belirlenmiş ve Adli Tıp Kurumu'nca onaylanmış tam teşekküllü bir hastanedeki sağlık komitesinden sağlık raporu alması kaydıyla, bu tür bir ertelemeye karar verilebilir (bk. yukarıda paragraf 19).

24. Mahkeme mevcut davada başvuranın, cezasının infazını erteletmek amacıyla Malatya Cumhuriyet Savcılığı'na başvurmadığını gözlemlemektedir. Başvuran yukarıda belirtildiği şekilde rapor almamış veya 2002 yılında Diyarbakır Devlet Hastanesi, 2004 yılında ise Lice Polikliniği tarafından hazırlanan önceki raporlarını Adli Tıp Kurumu'na onaylatmamıştır.

25. Mahkeme başvuranın yalnızca; Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi serbest bırakılma talebini değerlendirirken mahkeme önünde bu hususu dile getirdiğini kaydetmektedir. Ancak başvuran, mahkûm edilmesini müteakip, engeli bulunduğunu yerel mahkemelerin dikkatine sunmamıştır. Bu kapsamda Mahkeme, iç hukuk kapsamında, sağlık nedenlerinden dolayı cezanın infazının ertelenmesine dair kararın, yalnızca mahkûmiyet kesinleştikten sonra verilebileceğini belirtmiştir.

26. Mahkeme ayrıca, başvuranın mahkûm edilmesinin ardından, Malatya Cezaevi doktoruna muayene olma fırsatının bulunduğunu belirtmektedir. Ancak başvuran Mahkeme'ye, cezaevinde geçirdiği sağlık muayeneleri hakkında herhangi bir beyanda bulunmadığından dolayı; cezaevi doktoruna muayene olmadığı tespit edilmiştir.

27. Mahkeme başvuranın, şikâyetlerini ilk olarak yerel makamlar önünde dile getirerek iç hukuk yollarını tüketme koşuluna uymamasına ilişkin herhangi bir gerekçe sunmadığını ifade etmektedir. Dava dosyasında,

başvuranın bu hususu yerine getirmesinin tehdit yoluyla veya diğer yollarla engellendiğini gösteren herhangi bir delil de bulunmamaktadır.

28. Başvuranın iç hukuk yollarını tüketmediği ve Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamındaki şikayetin, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca kabul edilemez olmasından dolayı reddedilmesi gerektiği görülmektedir (bk. *Aslan / Türkiye* (k.k.), No. 38940/02, 1 Haziran 2006, *Tilki / Türkiye* (k.k.), No. 39420/08, 6 Temmuz 2010, ve *Armağancı / Türkiye* (k.k.), No. 30637/06, 13 Eylül 2011).

B. Sözleşme'nin 6 ve 14. maddeleri kapsamındaki şikâyetler

29. Başvuran, Sözleşme'nin 6 ve 14. maddeleri uyarınca, Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi'nin kendisini, işlemediği bir suçtan dolayı suçlu bulunduğunu ve dayandığı bilirkişi raporlarının sahte olduğunu iddia etmiştir. Başvuran ayrıca, Diyarbakır Sulh Ceza Mahkemesi'nce ertelenen cezasının infaz edilmesinin hukuka aykırı olduğunu ve ayrımcı bir nitelik taşıdığını ileri sürmüştür.

30. Mahkeme, Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi'nin başvuranı; yasadışı örgüt için silah alma ve takas etme ve resmi belgede sahtecilik suçlarından toplam yirmi beş yıl altı ay hapis cezasına mahkûm ederken; patlayıcı takas ederken suçüstü yakalanan M.A. ve adı bilinmeyen bir başka tanığın ifadeleri, bilirkişi raporları, video kayıtları, tren biletleri ve teşhis tutanakları gibi delillere dayandığını gözlemlemektedir. Bu hususta Mahkeme, başvuranın, bilirkişi raporlarının sahte olduğu iddiasını kanıtlayacak herhangi bir görüş veya belge beyan etmediğini kaydetmektedir.

31. Mahkeme yerel mahkemelerin kararları hususunda temyiz mahkemesi olarak ve bazen söylendiği gibi, dördüncü derece mahkemesi olarak işlemde bulunmaya ilişkin herhangi bir görevi olmadığını yinelemektedir. İçtihatlara göre, yerel mahkemeler, tanıkların güvenilirliğini ve delillerin davadaki hususlara uygunluğunu en iyi şekilde

değerlendirebilecek olan adli mercilerdir (bk. diğerleri arasında, *Vidal / Belçika*, 22 Nisan 1992, prg. 32, Seri A No. 235-B, ve *Edwards / Birleşik Krallık*, 16 Aralık 1992, prg. 34, Seri A No. 247-B). Mahkeme mevcut davada, yerel mahkemenin delilleri değerlendirirken, olayları tespit ederken ve iç hukuku yorumlarken keyfi veya makul olmayan bir biçimde hareket ettiği sonucuna varılabilecek herhangi bir husus olmadığını kaydetmektedir.

32. Başvuranın, Diyarbakır Sulh Ceza Mahkemesi tarafından verilen cezanın infazı hakkındaki şikâyeti hususunda Mahkeme; yerel mahkemenin, bir yıllık süre içerisinde yeniden suç işlenmemesi şartıyla, Ceza Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca cezanın infazını ertelediğini, verdiği kararda açıkça belirttiğini ifade etmiştir. Ancak Diyarbakır Asliye Ceza Mahkemesi; 3 Haziran 2010 tarihinde, diğer deyişle cezanın infazının ertelenmesinden sonraki bir yıllık süreç içerisinde, başvurunu hukuka aykırı olarak ateşli silah bulundurmaktan suçlu bulmuştur. Bu nedenle, başvuranın cezasının ertelenmesine ilişkin husus iç hukuk kurallarıyla bağdaşmış olup bu durumun ayrımcılık temelinde gerçekleştirildiğini gösteren herhangi bir delil mevcut değildir.

33. Başvurunun bu kısmının açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 3 ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmesi gerektiği açıktır.

İşbu gerekçelerle Mahkeme oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Guido Raimondi
Başkan